

۱۲۰۳ بیانیه ماه

آزمون هدفگذاری

دوازدهم تجربی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤالات	وقت پیشنهادی
۱	زیست شناسی ۳	۲۰	۱-۲۰	۲۰ دقیقه
۲	فیزیک ۳	۱۰	۲۱-۳۰	۱۵ دقیقه
۳	شیمی ۳	۱۰	۳۱-۴۰	۱۰ دقیقه
۴	ریاضی ۳	۱۰	۴۱-۵۰	۱۵ دقیقه

برای دریافت اخبار گروه تجربی و مطالب درسی به کanal [@zistkanoon](mailto:zistkanoon) مراجعه کنید.

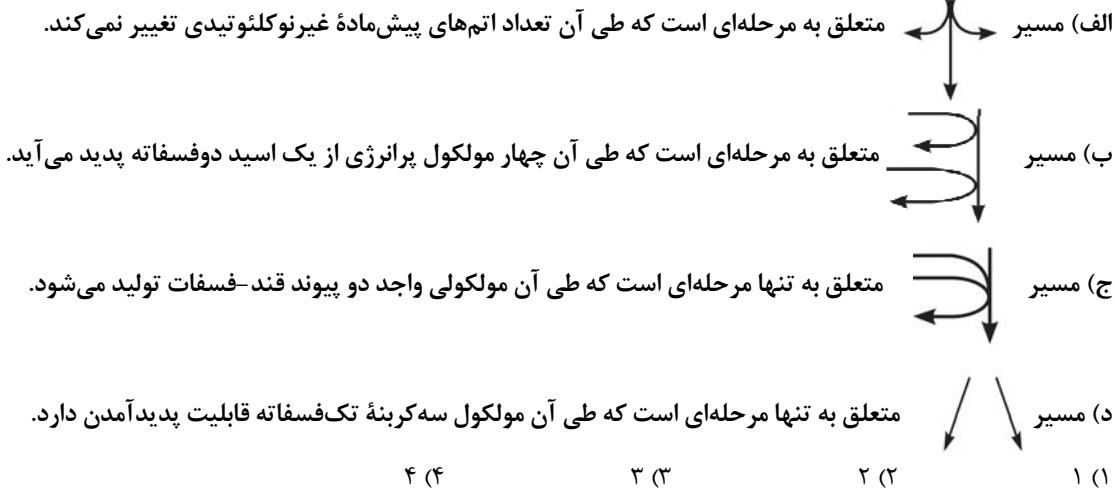
زیست‌شناسی (۳)

(صفحه‌های ۶۳ تا ۷۶)

۱- با در نظر گرفتن مراحل قندکافت (گلیکولیز) در یک یاخته سالم پروکاریوئی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) افزوده شدن فسفات به ترکیبات قندی همواره پس از شکسته شدن پیوند بین اتمهای کربن رخ می‌دهد.
- (۲) تأمین انرژی فعال سازی این فرایند همواره پس از کاهش فسفات‌های آزاد مجاور دنای یاخته رخ می‌دهد.
- (۳) مصرف نوعی مولکول فاقد فسفات همواره پیش از کاهش فسفات‌های ترکیب اسیدی سه‌کربنی رخ می‌دهد.
- (۴) کاهش ترکیب قندی سه‌کربنی همواره پیش از تولید مولکول پرانرژی ATP در سطح پیش‌ماده رخ می‌دهد.

۲- در ارتباط با مراحل مختلف قندکافت و مسیر هر مرحله، چند مورد از موارد زیر نادرست است؟

۳- در یک گویچه قرمز، هر ترکیب ..... که در فرایند قندکافت تولید می‌شود، به طور حتم .....

- (۱) نوکلئوتیدی - واجد پنج اتم کربن در بخش قندی سازنده خود می‌باشد.

(۲) اسیدی - ضمن از دادن فسفات خود، سطح انرژی اش کاهش می‌یابد.

(۳) شش کربنی - ضمن تشكیل خود، از میزان فسفات‌های آزاد میان یاخته می‌کاهد.

(۴) قندی فسفاته - به ازای هر سه کربن در ساختار خود، دارای یک گروه فسفات می‌باشد.

۴- کدام گزینه در خصوص یک زنجیره انتقال الکترون موجود در یاخته عضله سرینی انسان نادرست است؟

- (۱) تمام الکترون‌هایی که از اوپلین جزء این زنجیره عبور می‌کنند، تنها از مولکول‌های NADH نشأت گرفته‌اند.

(۲) در نتیجه اکسایش مولکول‌های FADH₂، بون‌های هیدروژن به فضای بین دو غشای میتوکندری منتقل می‌گردند.

(۳) در این یاخته پذیرنده نهایی الکترون‌های حامل‌های الکترون تولید شده در تنفس هوایی، نوعی ماده آلی است.

(۴) مولکولی در این زنجیره که فقط در تماس با بخش آبگریز غشای فسفولیپیدی است، در تولید نوعی پیش‌ماده برای چرخه کربس نقش دارد.

۵- کدام یک از گزینه‌های زیر درباره زنجیره انتقال الکترون راکیزه در یک یاخته مژک‌دار لوله فالوپ زنی سالم درست است؟

- (۱) هر ترکیب انتقال دهنده الکترون‌ها با هر دو لایه فسفولیپیدی غشای داخلی راکیزه در تماس می‌باشد.

(۲) هر یک از حامل‌های الکترون حاصل از قندکافت همانند چرخه کربس، توسط نوعی پمپ اکسید می‌شود.

(۳) پمپ کردن پروتون‌ها به بخش داخلی راکیزه توسط نوعی پروتئین با خاصیت تراپری و آنزیمی انجام می‌شود.

(۴) اکسایش هر مولکول NADH در نهایت موجب تشکیل یک مولکول آب در فضای داخلی میتوکندری می‌شود.

۶- مطابق مطالب کتاب درسی، در رابطه با وقوع مراحل اول و سوم از فرایند تنفس هوایی، کدام عبارت به درستی بیان شده است؟

- ۱) طی مرحله اول، بالاصله پس از اکسایش ترکیب سه‌کربنئ تکفسفاته، فسفات آزاد سیتوپلاسم کاهش می‌یابد.
- ۲) طی مرحله سوم، بالاصله پس از تولید مولکول استیل کوآنزیم A، نوعی ترکیب چهارکربنی به مصرف می‌رسد.
- ۳) طی مرحله اول، بالاصله پیش از تولید پیررووات، از سطح انرژی نوعی مولکول اسیدی تکفسفاته کاسته می‌شود.
- ۴) طی مرحله سوم، بالاصله پیش از تولید ترکیب چهارکربنی از پنج‌کربنی، امکان تولید حاملین الکترون وجود ندارد.

۷- در چند مورد از موارد زیر، وقوع همزمان دو واکنش مذکور تنها در یک گام از گام‌های فرایند قندکافت محتمل است؟

- الف) شکستن پیوند اشتراکی و مصرف مولکول شش‌کربنئ فاقد فسفات
- ب) اکسایش نوعی قند و تولید حامل الکترونی واجد یک اتم هیدروژن
- ج) مصرف مولکول‌های آب و تولید ناپایدارترین ترکیب در این فرایند
- د) تولید ترکیبی واجد بیش از سه اتم کربن و مصرف مولکول دوفسفاته

۱) ۱ ۲) ۳ ۳) ۴ ۴) ۴

۸- چند مورد عبارت زیر را در ارتباط با یاخته‌های ریزبرزدار دیواره لوله پیچ خوده نزدیک به درستی تکمیل نمی‌کند؟

«در فرایند بی‌هوایی تنفس یاخته‌ای، طی هر مرحله‌ای که .....، قطعاً.....»

- الف) یک ترکیب سه‌کربنئ فاقد فسفات تولید می‌شود - با تولید ترکیبات پرانرژی، مولکول‌های آب نیز آزاد می‌شوند.
- ب) ترکیبات آلی دوفسفاته مصرف می‌شوند - مولکول‌های ATP به روش تولید در سطح پیش‌ماده ساخته می‌شوند.
- ج) تعداد اتم‌های تشکیل‌دهنده پیش‌ماده تغییر می‌کند - ترکیب شش‌کربنی به دو مولکول فسفات‌دار تبدیل می‌شود.
- د) ترکیب دارای باز آلی نیتروژن دار مصرف می‌شود - از تعداد یون‌های فسفات ماده زمینه‌ای سیتوپلاسم کاسته می‌شود.

۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

۹- در ارتباط با واکنش‌های تنفسی رخداده در یک یاخته ماهیچه‌ای سه‌سر بازو، کدام گزینه درست است؟

- ۱) طی هر واکنشی که NADH اکسایش می‌یابد، نقش آنرژیمی اولین یا دومین عضو زنجیره انتقال الکترون قابل مشاهده است.
- ۲) طی هر واکنشی که FADH₂ اکسایش می‌یابد، در نهایت فشار اسمزی فضای درونی راکیزه کاهش می‌یابد.
- ۳) طی هر واکنشی که FAD کاهش می‌یابد، از pH فضای بین دو غشاء راکیزه کاسته می‌شود.
- ۴) طی هر واکنشی که NAD⁺ کاهش می‌یابد، یک مولکول آلی سه‌کربنی اکسایش می‌یابد.

۱۰- در ارتباط با جانداران گوناگون، وقوع کدام گزینه به منظور تنفس یاخته‌ای هوایی حتمی است؟

- ۱) آزادسازی مولکول CO₂ پس از آزادشدن NADH به منظور تولید استیل از پیررووات
- ۲) انتقال الکترون به نوعی مولکول در فاصله تبدیل گلوکز به قندهای تکفسفاته به منظور تجزیه گلوکز
- ۳) تولید دو نوع مولکول نوکلئوتیدی دوفسفاته در مجاورت دنایی با تعداد برابر نوکلئوتید و پیوند فسفودی‌استر
- ۴) افزایش شدت شبی غلظت بنیان پیرروویک‌اسید در داخل و خارج نوعی اندامک دوغشایی به سبب انتقال فعال آن

۱۱- مطابق مطالب کتاب درسی، کدام گزینه برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«در نوعی فرایند تخمیر که در ..... نقش دارد، برخلاف نوع دیگر، .....»

- ۱) ورآمدن خمیر نان - به دنبال اکسایش هر حامل الکترون دوفسفاته، دو نوع ترکیب دارای کربن تولید می‌شود.
- ۲) کاهش پیررووات تارهای ماهیچه‌ای - ترکیب نهایی، تعداد کربن برایری با ترکیب نهایی حاصل از قندکافت دارد.
- ۳) تولید اولین مولکول آزادشده از اکسایش پیررووات - در گیاهان دارای شرایط غرقابی، به فراوانی صورت می‌گیرد.
- ۴) تولید خیارشور - تبدیل نوعی حامل الکترونی به مولکولی نوکلئوتیدی به منظور تداوم قندکافت صورت می‌گیرد.

۱۲ - کدام گزینه، درباره اجزای زنجیره انتقال الکترون راکیزه (میتوکندری) صادق است؟

(۱) برخی فقط در سطح داخلی غشای درونی راکیزه مشاهده می‌شوند.

(۲) برخی سبب انتشار H^+ به فضای بین دو غشای راکیزه می‌شوند.

(۳) همگی واجد بیش از یک نوع پیوند در ساختار خود هستند.

(۴) همگی واجد نوعی جایگاه فعل در بخشی از خود هستند.

۱۳ - کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«در تخمیری که درون یاخته‌های ماهیچه اسکلتی رخ می‌دهد، ..... تخمیری که در ورآمدن نان نقش دارد، .....»

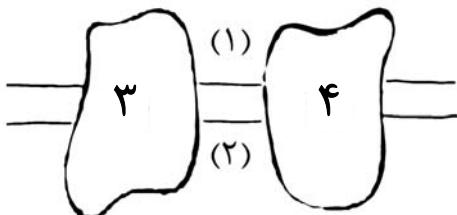
(۱) برخلاف - هیچ تغییری در مولکول پیرووات قبل از ورود آن به راکیزه رخ نمی‌دهد.

(۲) همانند - پیش از اکسایش نوعی ناقل الکترونی، فشار اسمزی سیتوپلاسم کاهش می‌یابد.

(۳) همانند - طی تشکیل اولین ترکیب با خاصیت اسیدی، تولید مولکول آلی دوفسفاته قابل مشاهده است.

(۴) برخلاف - مولکولی ایجاد می‌شود که می‌تواند به نوعی سبب بازشدن کانال‌های دریچه‌دار نوعی گیرنده حسی شود.

۱۴ - مطابق شکل روپرداز دو پمپ متواالی در یک زنجیره انتقال الکترون میتوکندری، کدام گزینه درست است؟

(۱) ناقل الکترونی غیرپامپی میان دو پمپ، فاصله کمتری از مولکول (۳) نسبت به (۴) دارد.

(۲) پذیرنده نهایی الکترون در تنفس هوایی، در فضای (۱) سبب تشکیل مولکول آب می‌شود.

(۳) الکترون‌ها برای خروج از زنجیره، از بخش برآمده و برجسته بالای مولکول (۳) گذر می‌کنند.

(۴) در فضای (۲) می‌توان ترجمۀ رناهای پیک ورودی از ماده زمینه سیتوپلاسم به راکیزه را دید.

۱۵ - کدام گزینه، ویژگی آنژیمی را بیان می‌کند که توانایی تولید مولکول ATP و مصرف کرآتنین فسفات را دارد؟

(۱) در بی فعالیت آن، تغییر چندانی در فشار اسمزی مایع سیتوپلاسمی رخ نمی‌دهد.

(۲) تنها بخشی از شکل جایگاه‌های (های) فعال آن با شکل پیش‌ماده‌های (های) مربوطه مشابه است.

(۳) سه جایگاه برای اتصال به گروه‌های فسفات داشته که در فاصله نسبتاً یکسانی از یکدیگر قرار دارند.

(۴) به دنبال قرارگیری مولکول کرآتنین در جایگاه مختص خود، ابتدا نوعی پیوند اشتراکی هیدرولیز می‌شود.

۱۶ - کدام مورد یا موارد زیر، در رابطه با ویژگی‌های ترکیبی که مبارزه کبد با رادیکال‌های آزاد را دچار اختلال می‌کند صحیح نیست؟

الف) با اثر بر فعالیت ناقل‌های عصبی تحریکی، زمان واکنش‌های فرد به حرکت‌های محیطی را کاهش می‌دهد.

ب) با تجزیه کلسیم از ماده زمینه‌ای نوعی بافت پیوندی، اندازه حفرات قابل مشاهده در آن را افزایش می‌دهد.

ج) در حین بارداری، با عبور از چفت و سیاهه‌گهای بندناف، توانایی اثرگذاری سوء بر رشد و نمو جنین را دارد.

د) با اثرگذاری بر فعالیت یاخته‌های ماهیچه‌های بنداره ابتدای معده، منجر به آسیب‌دیدگی مخاط مری می‌شود.

(۱) «الف» (۲) «الف» و «ج» (۳) «الف»، «ج» و «د» (۴) «الف»، «ب»، «ج» و «د»

۱۷ - کدام یک از گزینه‌های زیر از لحاظ درستی یا نادرستی با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) واکنش‌های قندکافت مستقیماً سبب تغییر در فعالیت آنزیم هیدرولیز کرنینک اسید در گویچه قرمز نمی‌شوند.

(۲) طی مرحله بی‌هوایی از واکنش‌های تنفس هوایی، منبع فسفات اضافه شده به قند سه‌کربنۀ تکفسفاته مولکول ATP می‌باشد.

(۳) اولین کربن‌دی‌اسید آزادشده در تنفس هوایی، امکان ندارد از نوعی مولکول شش‌کربنۀ غیرقندی فاقد فسفات آزاد شده باشد.

(۴) مولکول‌هایی تحت عنوان سوخت رایج یاخته، می‌توانند توسط آنزیم ATP‌ساز در غشای چین خورده میتوکندری تولید شوند.

۱۸ - در رابطه با تشکیل استیل کوآنزیم A در یاخته‌های ریزپرزدار نفرون کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) نیازمند مجموعه‌ای از آنزیم‌هایست که بدون مصرف مولکول اکسیژن، این فرایند را انجام می‌دهند.
- ۲) با آزاد شدن یک مولکول کربن‌دی‌اکسید هم زمان با یک مولکول نوکلئوتیددار ادامه می‌یابد.
- ۳) در تولید ماده‌ای که تداوم قندکافت در سیتوپلاسم یاخته را ممکن می‌سازد، نقش دارد.
- ۴) با تبدیل بنیان پیروویک‌اسید به یک مولکول دوکربنی اکسایش‌یافته به پایان می‌رسد.

۱۹ - کدام عبارت درباره مجموعه فرایندهای چرخه‌ای که کتاب درسی از آنها با عنوان اکسایش بیشتر یاد کرده است، درست است؟

- ۱) استیل کوآنزیم A ماده‌ای آلی است که در گام اول چرخه آزاد می‌گردد.
- ۲) با آزادسازی یک کربن‌دی‌اکسید از قند شش‌کربنه، مولکول پنج‌کربنی حاصل می‌شود.
- ۳) هر مولکولی که در این چرخه آزاد می‌شود دارای اتم‌های کربن بوده ولی لزوماً ماده آآلی نیست.
- ۴) فقط یک نوع از ترکیبات چهارکربنی که در این چرخه دیده می‌شوند با استیل کوآنزیم A ترکیب می‌شوند.

۲۰ - کدام گزینه، برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«اگر در گروهی از یاخته‌های بدن، میزان ..... زیاد و میزان ..... کم شود، به طور حتم کمی بعد، .....»

- ۱) ADP - ATP - قطر برخی رگ‌های موجود در نزدیکی این یاخته‌ها افزایش خواهد یافت.
- ۲) ADP - ATP - فعالیت آنزیم‌های ATP‌ساز در میتوکندری کاهش می‌یابد.
- ۳) ATP - ADP - میزان مصرف گلوکز در این یاخته‌ها افزایش می‌یابد.
- ۴) ATP - ADP - تولید گرمای در این یاخته‌ها افزایش می‌یابد.

فیزیک (۳)

(صفحه‌های ۶۲ تا ۶۸)

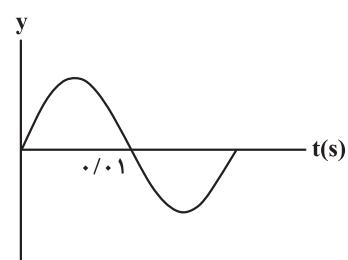
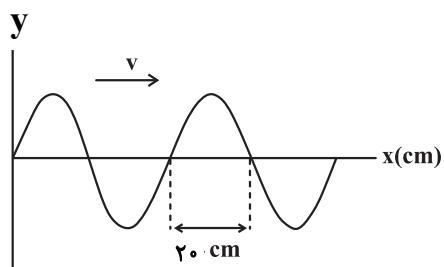
۲۱- یک موج سینوسی با دامنه 15cm و طول موج 3m در طبایی بلند و همگن در حال انتشار است. اگر هر ذره از طناب در هر 6s ، مسافت $1/8\text{m}$ را بپیماید، سرعت انتشار موج چند متر بر ثانیه است؟

(۱) 36 (۲) $\frac{1}{5}$ (۳) 5 (۴) 15

۲۲- چشمۀ موجی در هر دقیقه 90 نوسان کامل انجام داده است. اگر فاصلۀ قله تا درۀ مجاور آن برابر 15cm باشد، تندی انتشار موج در محیط چند متر بر ثانیه است؟

(۱) $0/9$ (۲) $4/5$ (۳) $0/45$ (۴) 9

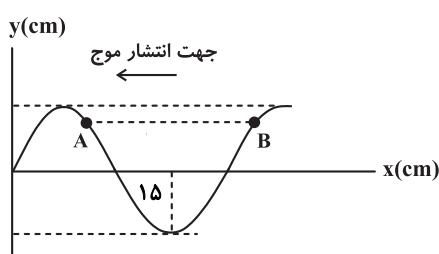
۲۳- نمودار جایه‌جایی- مکان یک موج عرضی و نمودار مکان- زمان یک نقطه از محیط انتشار به صورت زیر است. موج در هر دو ثانیه

چند متر پیش روی می‌کند؟

(۱) 10 (۲) 20 (۳) 40 (۴) 2×10^3

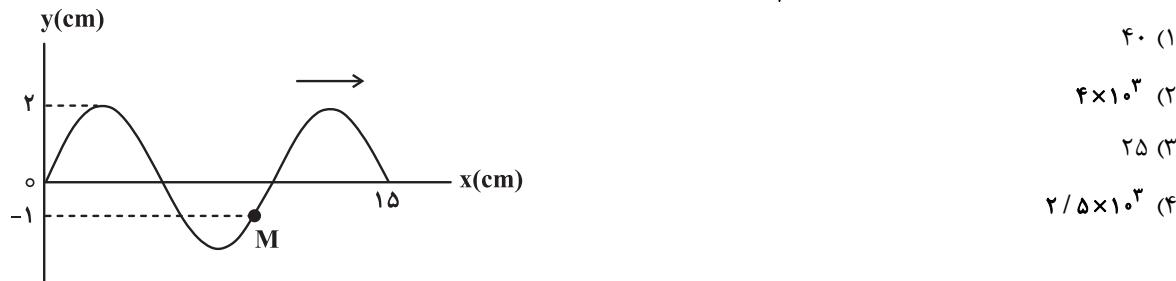
۲۴- شکل زیر نقش یک موج عرضی ایجاد شده در طبایی با چگالی 4 g/cm^3 و قطر مقطع 2cm که تحت نیروی 75 N کشیده شده را نشان می‌دهد. به ترتیب از راست به چپ بسامد این موج چند هرتز است و درست بعد از این لحظه که در شکل نشان داده شده

است، کدام یک از نقاط مشخص شده حرکت کندشونده خواهد داشت؟ ($\pi \approx 3$)(۱) $A, 250$ (۲) $B, 250$ (۳) $A, 125$ (۴) $B, 125$

۲۵- مطابق شکل زیر، یک موج عرضی در ریسمانی با مساحت سطح مقطع 2mm^2 و چگالی $8 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ که با نیروی 10N کشیده شده،

در حال انتشار است. در بازه زمانی t_1 تا $\frac{1}{100} + t_1$ ثانیه، تندی متوسط ذره M روی ریسمان، چند سانتی‌متر بر ثانیه است؟

۲۶- یک موج الکترومغناطیسی در حال انتشار در جهت محور z است. اگر در لحظه $t = \frac{T}{4}$ در نقطه‌ای از فضا جهت میدان الکتریکی

در جهت منفی محور y و مقدار آن $\frac{\sqrt{3}T}{2}$ بیشینه و اندازه آن در حال کاهش می‌باشد، در لحظه $t' = \frac{3T}{4}$ ، میدان مغناطیسی

آن نقطه در جهت ..... و مقدار آن ..... بیشینه میدان مغناطیسی و در حال ..... است.

۱) $\frac{\sqrt{3}}{2} z$ ، کاهش
۲) $-\frac{1}{2} x$ ، کاهش

۳) $\frac{\sqrt{3}}{2} x$ ، افزایش
۴) $\frac{1}{2} x$ ، افزایش

۲۷- چند مورد از عبارات زیر نادرست است؟

الف) طول موج، فاصله بین دو نقطه از موج الکترومغناطیسی است که در آن دو، میدان الکتریکی با میدان مغناطیسی همگام است.

ب) میدان مغناطیسی متغیر، میدان الکتریکی تولید می‌کنند.

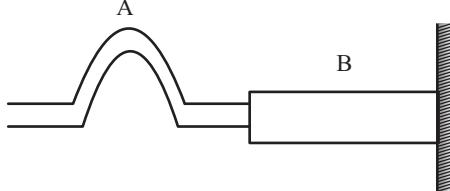
پ) بار الکتریکی در فضای اطراف خود، میدان الکتریکی و مغناطیسی ایجاد می‌کند.

ت) امواج مکانیکی و الکترومغناطیسی در خلاً منتشر می‌شوند.

۱) ۱
۲) ۲
۳) ۳
۴) ۴

۲۸- مطابق شکل زیر، یک طناب از دو ریسمان همگن A و B تشکیل شده است. سطح مقطع طناب A ، 3 برابر سطح مقطع طناب B و

طول موج در طناب B ، نصف طول موج طناب A است. چگالی طناب B چند برابر A است؟

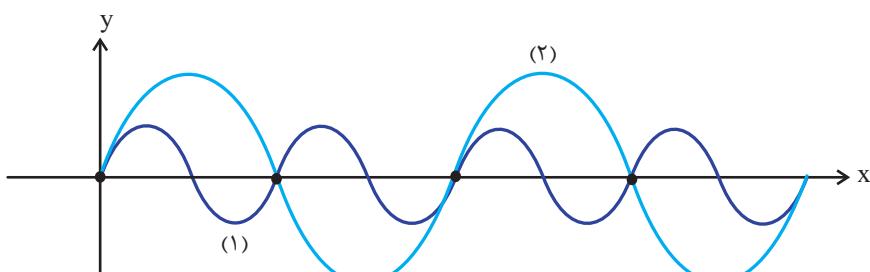
۱) $\frac{3}{4}$

۲) $\frac{2\sqrt{3}}{3}$

۳) $\frac{4}{3}$

۴) $\frac{\sqrt{3}}{2}$

۲۹- نمودار جایه‌جایی- مکان برای دو موج عرضی هم بسامد منتشر شده در تارهای همگن (۱) و (۲) به صورت زیر است. اگر نیروی کشش تارها $F_1 = 3F_2$ باشد، چگالی خطی تار (۱) چند برابر چگالی خطی تار (۲) است؟

(۱)

(۲)

(۳)

(۴)

۳۰- در یک موج سینوسی فاصله بین یک دره و یک قله برابر با 90cm است. فاصله بین دو قله متواالی از این موج چه تعداد از مقادیر زیر می‌تواند باشد؟

$0/3\text{m}$ ، $0/36\text{m}$ ، $0/6\text{m}$ ، $0/9\text{m}$ ، $1/8\text{m}$

۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

شیمی (۳)

(صفحه‌های ۷۶ تا ۷۹)

۳۱- جدول زیر درصد جرمی مواد سازنده نوعی خاک رس را نشان می‌دهد که از یک معدن طلا استخراج شده است. با توجه به آن

کدام مطلب از نظر درستی یا نادرستی با بقیه مطالع فرق می‌کند؟

ماهه	SiO ₂	Al ₂ O ₃	H ₂ O	Na ₂ O	Fe ₂ O ₃	MgO	و دیگر مواد Au
درصد جرمی	۴۶/۲	۳۷/۷۴	۱۳/۳۲	۱/۲۴	۰/۹۶	۰/۴۴	۰/۱

(۱) اگر با حرارت دادن نمونه‌ای از خاک رس ۵۰٪ آب آن خارج شود، درصد جرمی اکسید شبهفلز در آن به تقریب ۳/۳٪ افزایش می‌یابد.

(۲) بخش زیادی از جرم این نمونه را اکسیدهای بی‌رنگ یا سفید تشکیل می‌دهند.

(۳) با صرفنظر از «مواد دیگر» در بخش Au، چهار نوع ساختار ذره‌ای در این نمونه به چشم می‌خورد که مجموع درصد جرمی مواد با ساختار ذره‌ای که شبکه ۳ بعدی از یون‌ها است، از سایرین بیشتر است.

(۴) سرخ‌فام بودن این نمونه از خاک رس به اکسیدی نسبت داده می‌شود که نسبت شمار کاتیون به آئیون در آن برابر همین نسبت در آلومینیم اکسید است.

۳۲- چند مورد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

(آ) _{۲۸}Si، شبکه‌فلزی از خانواده کربن است و رسانایی الکتریکی کمی دارد.

(ب) در CO₂ هر اتم کربن با دو اتم اکسیژن و در SiO₂ هر اتم سیلیسیم با چهار اتم اکسیژن پیوند اشتراکی دارد.

(پ) تاکنون یون تک اتمی از هیچ یک از عنصرهای گروه ۱۴ مانند کربن و سیلیسیم شناخته نشده است.

(ت) در ساختار سیلیسیم شش‌ضلعی‌هایی تشکیل می‌شوند که اتم‌های اکسیژن در رأس‌های آن‌ها قرار دارند.

۲ (۴)

۱ (۳)

۴ (۳)

۳ (۱)

۳۳- با توجه به شکل داده شده، چند مورد از مطالع زیر صحیح‌اند؟

• شکل رو به رو نمایش فضایی برای گرافن را نشان می‌دهد که ضخامت آن به اندازه یک اتم کربن است.

• این گونه شیمیایی برخلاف الماس ساختار دوبعدی دارد و شفاف و انعطاف‌ناپذیر است.

• ساختار شش‌ضلعی سیکلوهگزان شباهت بیشتری نسبت به بنزن با حلقه‌های شش‌ضلعی این ماده دارد.

• مقاومت کششی این ماده حدود ۱۰۰ برابر فولاد است و در آن هر اتم کربن بین سه حلقه مشترک است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۳۴- چند مورد از موارد زیر جاهای خالی را به درستی تکمیل می‌کند؟

یخ ..... سیلیس .....

- همانند - جامدی کووالانسی است.
- برخلاف - فقط دارای پیوند اشتراکی بین اتم‌ها است.
- همانند - دارای ساختاری با حلقه‌های شش گوشه است.
- برخلاف - نقطه ذوب پایینی دارد و زودگداز است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۳۵- چند مورد از جمله‌های زیر نادرست است؟

- در ساختار سیلیس حلقه‌های شش و دوازده ضلعی به چشم می‌خورد.
- سیلیسیم خالص به دلیل داشتن خواص نوری ویژه در ساخت منشورها و عدسی‌ها به کار می‌رود.
- بیش از ۹۰٪ پوسته جامد زمین را سیلیس تشکیل می‌دهد.
- تاکنون از C و Si_{14} هیچ یونی شناسایی نشده است، زیرا اتم‌های C و Si_{14} فقط با تشکیل پیوندهای اشتراکی به آرایش الکترونی هشت‌تایی می‌رسند.
- در توده الماس آرایش هندسی اطراف هر اتم C ، مشابه آرایش هندسی اطراف اتم مرکزی در هر یک از یون‌های فسفات و سولفات است.
- در $CO_2(s)$ ، همه اتم‌ها در یک شبکه سه بعدی با هم اتصال کووالانسی دارند.

۱ (۴)

۲ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

۳۶- کدام مقایسه در مورد جامدات کووالانسی نام برده شده در هر گزینه درست است؟

(۱) درجه سختی: $SiC > SiO_2$

(۲) اندازه آنتالپی سوختن: گرافیت $<$ الماس

(۳) آنتالپی پیوند: $Si - C > Si - O$

(۴) چگالی: الماس $>$ گرافیت

۳۷- چند مورد از عبارت‌های زیر در رابطه با سیلیس درست هستند؟

- اتم‌های سیلیسیم در رأس چندضلعی‌های تشکیل شده در ساختار آن قرار دارند.
- ساختاری غول‌آسا و سخت با فرمول مولکولی SiO_2 دارد.
- ماده‌ای پایدار است و به شکل خالص در طبیعت مشاهده نمی‌شود.
- در ساختار آن هر اتم سیلیسیم به چهار اتم اکسیژن متصل شده است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۳۸- کدام موارد از عبارت‌های بیان شده نادرست است؟

- (آ) گرافیت از حلقه‌های شش ضلعی تشکیل شده است که هر حلقه حاوی دو پیوند دوگانه است.
- (ب) در گرافیت اتم‌ها به صورت لایه به لایه آرایش یافته‌اند و بین لایه‌ها نیروی ضعیف واندروالسی وجود دارد.
- (پ) شمار اتم‌های متصل شده به هر اتم کربن در گرافیت و الماس به ترتیب برابر ۴ و ۳ است.
- (ت) آنتالپی پیوند میان اتم‌ها در الماس بیشتر از گرافیت است.

(۴) ب و پ

(۳) الف و ت

(۲) پ و ت

(۱) الف و ب

۳۹- در تبدیل CO_2 به SCO چند مورد از تغییرات زیر روی می‌دهد؟

(الف) افزایش گشتاور دو قطبی مولکول

(ب) کاهش میزان بار جزئی مثبت روی اتم مرکزی

(پ) تغییر در شکل هندسی مولکول و نقشهٔ پتانسیل الکتروستاتیکی آن

(ت) کاهش عدد اکسایش اتم مرکزی

(ث) کاهش مجموع آنتالپی پیوند تشکیل دهندهٔ هر مولکول

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۴۰- با توجه به شکل داده شده کدام عبارت‌ها صحیح‌اند؟

(آ) آینه‌ها را نشان می‌دهد که پرتوهای خورشیدی را روی برج گیرندهٔ متمرکز می‌کنند.

(ب) شاره A، سدیم کلرید مذاب است که این مولکول‌های داغ، باعث تولید بخار آب داغ می‌شوند.

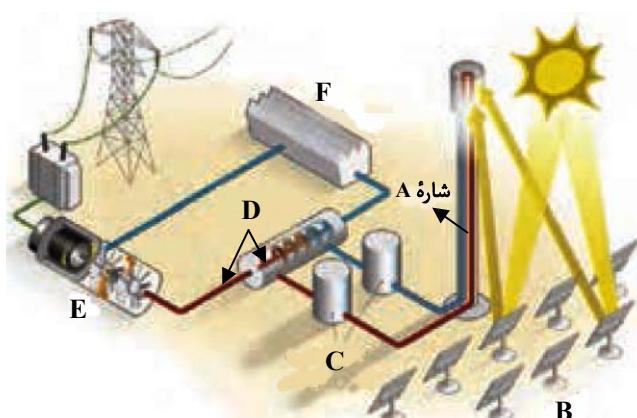
(پ) C، E و F به ترتیب منبع ذخیره انرژی الکتریکی، مولد و سردکننده هستند.

(ت) بخار آب است که این شاره با به حرکت درآوردن توربین، انرژی الکتریکی تولید می‌کند.

(۱) آ، ت

(۲) ب، پ

(۳) آ، پ، ت

ریاضی

(ریاضی ۳: صفحه‌های ۷۷ تا ۱۰۰)

۴۱ - کدام تابع در $x = 0$ نقطه گوشی دارد؟

$y = \sqrt[3]{x}$ (۱)

$y = x\sqrt[3]{x}$ (۲)

$y = |x|$ (۳)

$y = x|x|$ (۴)

۴۲ - اگر $(f(x))^3 = x$ کدام است؟ باشد، $f'(\frac{1}{\lambda})$

$\lambda f(\frac{1}{\lambda})$ (۱)

$-\frac{1}{3}f(\frac{1}{\lambda})$ (۲)

$f(\frac{\sqrt[3]{x}}{\sqrt[3]{\lambda}})$ (۳)

$-f(\frac{\sqrt[3]{x}}{\sqrt[3]{\lambda}})$ (۴)

۴۳ - اگر $f(x) = \sqrt{4x - x^2}$ باشد، دامنه تابع $f'(x)$ کدام است؟

$[0, 4]$ (۱)

$[0, 2]$ (۲)

$[0, 2)$ (۳)

$(0, 4)$ (۴)

۴۴ - اگر $f(x)$ باشد، تعداد نقاط مشتق‌نایاب تابع $f \circ f$ با کدام یک از توابع زیر برابر است؟

$y = x^3 - 4|x|$ (۱)

$y = x|x^3 - 4x|$ (۲)

$y = |x^3 - 4x|$ (۳)

$y = |x^3 - 4x|$ (۴)

۴۵- تابع با ضابطه $f(x) = \sqrt{1+|x|}$ در نقطه $x = \alpha$ مشتق ندارد، مقدار $f'_+(x) - f'_-(x)$ کدام است؟

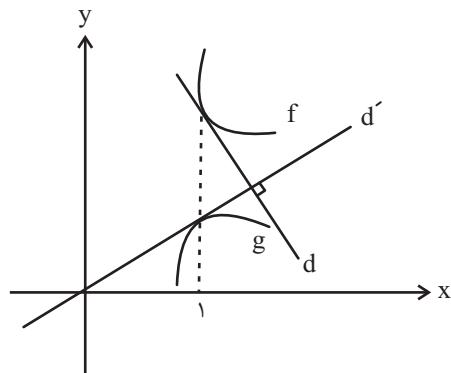
-۱ (۱)

 $\frac{1}{2}$ (۲)

۱ (۳)

(۴) تعریف نشده

۴۶- مطابق شکل زیر، خطوط عمود بر هم d و d' در $x = 1$ به ترتیب بر نمودارهای توابع f و g مماس هستند. اگر $(f-g)(1) = 2$ و

$\frac{f}{g}$ باشد، مشتق تابع $(fg)'(1) = 7$ در $x = 1$ کدام است؟

 $\frac{3}{2}$ (۱) $-\frac{3}{2}$ (۲) $\frac{9}{4}$ (۳) $-\frac{9}{4}$ (۴)

۴۷- با فرض‌های $g'(2) = 2$ و $f'(3x) = 2 + \frac{1}{x}$ مقدار $g(x) = f(\sqrt{2x^2+1})$ کدام است؟

۸ (۱)

 $\frac{28}{9}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳)

۴ (۴)

۴۸- خط $3x - 2y = 5 + a$ در $x = 3$ بر نمودار تابع f عمود است. اگر داشته باشیم: مقدار $f(3)$ کدام است؟

کدام است؟

۳ (۱)

-۳ (۲)

۶ (۳)

-۶ (۴)

۴۹- تابع $y = x^3 + \sqrt{x} - 1$ در $x = x_0$ نمودار وارون خود را قطع می‌کند. عرض از مبدأ خط مماس بر نمودار تابع $f(x) = x^3$ در کدام است؟

$\frac{3}{2}$ (۱)

$-\frac{3}{2}$ (۲)

3 (۳)

$-\frac{2}{3}$ (۴)

۵۰- اگر $P(t) = 2500 + 50t^3$ نمایش جمعیت یک نوع باکتری در زمان t باشد (برحسب ساعت)، آهنگ متوسط افزایش جمعیت این نوع باکتری در ۴ ساعت پس از زمان $t=1$ بیشتر است؟

200 (۱)

300 (۲)

100 (۳)

50 (۴)

دفترچه پاسخ تشریحی آزمون ۴ بهمنماه هدفگذاری

دوازدهم تجربی

گروه تولید آزمون

مستندسازی	ویراستار	مسئول درس	نام درس
مهری اسفندیاری	ایلیا بیانکی-علیرضا امیراحمدی	علی سلاجقه	ریستشناسی
حسام نادری		نیلگون سپاس	فیزیک
الهه شهبازی	ایلیا بیانکی	ارشیا انتظاری	شیمی
سمیه اسکندری		مهری خوشنویس	ریاضی
مسئول دفترچه آزمون: عرشیا حسینزاده			
مسئول دفترچه مستندسازی: سمية اسکندری			

با اینستاگرام و تلگرام گروه تجربی همراه باشید

تلگرام: @zistkanoon2

اینستاگرام: Kanoonir_12T

زیست‌شناسی ۳

۱- گزینه «۳»

(پووار ایازلرو)

۵) مسیر این مورد متعلق به گام دوم قندکافت است. توجه داشته باشید اگرچه در گام دوم قندکافت قند سه‌کربنیه تک‌فسفاته پدید می‌آید، ولی در گام چهارم (آخر) نیز به دلیل جداشدن غیرهمزن دو گروه فسفات از اسید سه‌کربنیه دوفسفاته، در بازه زمانی مابین جداشدن اولین و دومین فسفات از این مولکول، می‌توان شاهد پدیدآمدن مولکول سه‌کربنیه تک‌فسفاته (این بار با خاصیت اسیدی) بود.

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۶۶)

(شروعین معمولی)

۳- گزینه «۴»

فروکوتوز فسفاته و قند فسفاته ترکیبات قندی هستند که در فرایند قندکافت تولید می‌شوند. همان طور که در شکل ۴ صفحه ۶۶ مشاهده می‌کنید، در ساختار فروکوتوز فسفاته، شش کربن و دو گروه فسفات و در قند فسفاته، سه کربن و یک گروه فسفات به کار رفته است؛ بنابراین در هر دوی این ترکیبات، به ازای هر ۳ اتم کربن، یک گروه فسفات قابل مشاهده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۶) گزینه «۱»: ATP و ADP ترکیبات نوکلئوتیدی تولیدشده در فرایند قندکافت می‌باشند؛ اگرچه ADP و ATP واحد یک پنچ کربنیه هستند، ولی NADH واحد دو قند ریبوز بوده و درنتیجه در ساختار بخش قندی خود واحد ده اتم کربن است.

۷) گزینه «۲»: NADH، ATP، پیرووات، اسید دوفسفاته و اسید تک‌فسفاته (اسید تولیدشده درنتیجه از دست دادن یک گروه فسفات خود در گام آخر) ترکیبات اسیدی هستند که در فرایند قندکافت تولید می‌شوند. در این میان، از دست دادن گروه‌های فسفات و کاهش سطح انرژی تنها ویژگی اسید دوفسفاته و اسید تک‌فسفاته و ATP می‌باشد.

۸) گزینه «۳»: فروکوتوز دوفسفاته ترکیب شش کربنی است که گروه‌های فسفات آن از مولکول ATP گرفته می‌شوند، نه از فسفات‌های آزاد میان‌یاخته!

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۶۶)

(ممدر امین مدیری)

۴- گزینه «۳»

آخرین پذیرنده الکترون در تنفس هوایی، اکسیژن (غیرآلی) خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۹) گزینه «۱»: زنجیره انتقال الکترون در غشای داخلی میتوکندری، پنج جزء دارد. (سه پروتئین سرتاسری غشایی که نقش پمپ پروتون نیز دارند و دو ناقل الکترون) اولین جزء این زنجیره، پمپ پروتون می‌باشد که مسئول اکسایش NADH بوده و فقط از آن الکترون دریافت می‌کند.

۱۰) گزینه «۲»: یون‌های هیدروژن در نتیجه اکسایش FADH₂ به فضای بین دو غشای راکیزه وارد می‌شوند.

۱۱) گزینه «۴»: منظور از این مولکول، ناقل الکترونی بین پمپ‌های پروتون اول و دوم است که در میانه غشای داخلی میتوکندری قرار گرفته و به دمهای آب‌گیری اسیدهای چرب غشا متصل شده است. مولکول FADH₂ که با این ناقل الکترونی در ارتباط است پس از اکسایش به FAD تبدیل می‌شود که پیش‌ماده‌ای برای چرخه کربس خواهد بود.

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۶۹)

۱۲) گلوكز تها مولکول قادر فسفات مصرف شده طی گلیکولیز است که در مرحله اول مصرف می‌شود. در مرحله چهارم گلیکولیز فسفات‌های اسید دوفسفاته از آن جدا و تبدیل به پیرووات می‌شود. دقت داشته باشید که دو ATP مصرف شده همراه گلوكز در مرحله اول هم خاصیت اسیدی دارند اما ترکیب سه‌کربنیه نیستند. (نوکلئوتیدها دارای قند پنچ کربنیه در ساختار خود هستند).

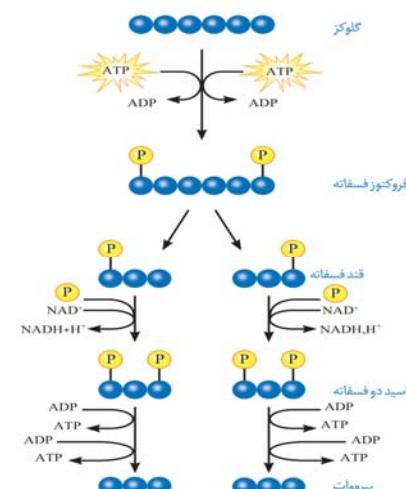
۱۳) گزینه «۱»: در اولین مرحله از گلیکولیز، ابتدا به قند گلوكز دو گروه فسفات افزوده می‌شود. این اتفاق پیش از تجزیه فروکوتوز فسفات و شکسته شدن پیوند بین اتم‌های کربن صورت می‌گیرد.

۱۴) گزینه «۲»: برای انجام واکنش‌های مربوط به تجزیه گلوكز، انرژی فعال سازی نیاز است. این انرژی از ATP تأمین می‌شود. مصرف ATP در مرحله اول گلیکولیز رخ می‌دهد. اما کاهش فسفات‌های آزاد یاخته در مرحله سوم قندکافت صورت می‌گیرد. (از آنجا که یاخته پروکاریوتی است، این فرایند در مجاورت دنای حلقی یاخته رخ می‌دهد).

۱۵) گزینه «۴»: توجه داشته باشید که قند سه‌کربنیه در گلیکولیز کاهش نمی‌باید بلکه اکسایش می‌باید.

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۶۴)

(علی سلاپنه)

۲- گزینه «۴»

همه موارد به نادرستی بیان شده‌اند.

۱۶) مطابق شکل، به بررسی هریک از موارد می‌پردازیم:

(الف) در این مورد مسیر گام اول قندکافت مشخص شده است. پیش‌ماده غیرنوکلئوتیدی در این گام، گلوكز بوده که با افزوده شدن دو فسفات به آن تغییر در تعداد اتم‌های این پیش‌ماده قابل انتظار است.

(ب) در این مورد مسیر گام آخر (چهارم) قندکافت مطرح شده است. طی این مرحله از یک اسید دوفسفاته، تنها دو مولکول پرانژی ATP پدید می‌آید، نه چهار ATP (ج) مسیر نشان‌داده شده در این مورد متعلق به گام سوم گلیکولیز است. اگرچه در این مرحله مولکول NADH تولید شده که واحد دو پیوند قند-فسفات است، ولی باید توجه داشت در گام اول قندکافت نیز فروکوتوز دوفسفاته ایجاد شده که واحد دو پیوند قند-فسفات است. بنابراین هم در گام ۱ و هم در گام ۳ این مورد قابل مشاهده است.

واجد بیش از سه اتم کرbin است. بنابراین وقوع همزمان دو واکنش مذکور در این مورد، هم در گام سوم و هم در گام چهارم قندکافت قابل روئیت است. بنابراین این مورد در محدوده صورت سؤال نمی‌گنجد. (به قید «تنها» در صورت سؤال توجه شود). (از ماهه به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۶۶)

(آرین آزرنیا)

فقط مورد «الف» عبارت را به درستی تکمیل کرده و ۳ مورد دیگر برای تکمیل عبارت نامناسب‌اند.

گلیکولیز، مرحله‌ی هوایی تنفس یاخته‌ای می‌باشد، چون مولکول اکسیژن مصرف نشده و رخداد آن به حضور یا عدم حضور اکسیژن بستگی ندارد.

بررسی همه موارد:
 (الف) در مرحله چهارم گلیکولیز، ترکیب سه‌کربنیه فاقد فسفات (پیرووات) تولید می‌شود. در این مرحله مولکول‌های ATP ساخته می‌شوند. تولید این مولکول‌ها با آزادسازی آب همراه است.

(ب) در گام‌های دوم (فروکتوز دوفسفاته)، سوم (NAD⁺) و چهارم (اسید دوفسفاته)، ترکیبات آلوی دوفسفاته مصرف می‌شوند، در صورتی که تولید ATP در سطح پیش‌ماده تنها در گام چهارم رخ می‌دهد.
 (ج) هنگام تشکیل فروکتوز فسفاته، قندکافت و NADH و اسید دوفسفاته و ATP از مولکول‌های قبلی خودشان، تعداد اتم‌های پیش‌ماده تغییر می‌کند، بنابراین مدنظر بخش ابتدای این مورد همه گام‌های قندکافت است؛ در صورتی که تنها در گام دوم می‌توان شاهد تبدیل فروکتوز فسفاته (واجد ۶ اتم کرbin) به دو قندکافته بود.

(د) در گلیکولیز، مولکول‌های واجد باز آلوی نیتروژن دار ADP و ATP و NAD⁺ مصرف می‌شوند، بنابراین گام‌های اول، سوم و چهارم قندکافت مدنظر است؛ در صورتی که کاسته‌شدن از فسفات‌های آزاد سیتوپلاسم تنها ویژگی گام سوم قندکافت است.

(از ماهه به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۶-۶۷)

(موسی بیات)

واکنش‌های تنفسی که قابلیت وقوع در یاخته ماهیچه‌ای اسکلتی را دارند، شامل تنفس هوایی و بی‌هوایی می‌شود.

در پی اکسایش یافتن FADH₂ در زنجیره انتقال الکترون در غشاء داخلی راکیزه، در نهایت الکترون‌ها وارد واکنش تشکیل آب شده و با تولید آب در فضای درونی، فشار اسمازی در آن محل کاهش می‌یابد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در تنفس هوایی، اکسایش NADH توسط فعالیت آنزیمی پمپ اول رخ می‌دهد. هم‌چنین توجه داشته باشید که مولکول NADH در یاخته‌های ماهیچه‌ای طی فرایند تخمیر لاكتیکی نیز می‌تواند اکسایش یابد. می‌دانیم تخمیر در عدم یا کمبود اکسیژن انجام می‌شود.

گزینه «۲»: مولکول FAD در طی چرخه کربس کاهش می‌یابد و با H⁺ ترکیب می‌شود. بنابراین مصرف H⁺ در فضای درونی راکیزه انجام می‌شود و نه در فضای بین دو غشا. علاوه بر آن مصرف H⁺ منجر به افزایش pH می‌شود.

گزینه «۳»: مولکول NAD⁺ در فرایند قندکافت، اکسایش پیرووات و چرخه کربس نیز دچار کاهش می‌گردد. اما در چرخه کربس مولکول سه‌کربنیه تولید یا مصرف

(سیار قاتری)

ضمون اکسایش هر مولکول NADH دو الکترون آزاد می‌شود که این الکترون‌ها به زنجیره انتقال الکترون وارد شده و به یک اتم اکسیژن منتقل می‌شوند و در نهایت باعث تولید یک مولکول آب می‌شوند.

۵- گزینه «۴»

بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۱»: ناقل غیرپمپ دوم فقط با لایه خارجی غشای داخلی راکیزه در تماس است.

گزینه «۲»: پمپ ناقل غیرپمپ اکسید می‌شود. گزینه «۳»: پمپ کردن پروتون به فضای بین دو غشای راکیزه صورت می‌گیرد، نه به بخش داخلی.
 (از ماهه به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۷-۶۸)

(علی سلاطینه)

مرحله اول تنفس هوایی، قندکافت و مرحله سوم آن، چرخه کربس است. در گام آخر قندکافت اسید دوفسفاته ابتدا یک فسفات خود را از دست داده و ضمن کاهش سطح انرژی آن، اسید تک‌فسفاته حاصل می‌شود. حال این اسید تک‌فسفاته نیز با از دست دادن فسفات خود، دچار کاهش سطح انرژی می‌شود.

۶- گزینه «۳»

بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۱»: دقت داشته باشید در گام سوم قندکافت، ابتدا فسفات آزاد سیتوپلاسم مصرف شده (از میزان آن کاسته می‌شود) و سپس قندکافته دچار اکسایش می‌شود.
 گزینه «۲»: در ابتدای چرخه کربس، ترکیبی چهارکربنیه با استیل کوانزیم A ترکیب شده و هم‌زمان ضمن رهاشدن کوانزیم A، ترکیب شش کربنیه حاصل می‌شود. متنه باید دقت داشت تولید استیل کوانزیم A که جزوی از چرخه کربس محسوب نمی‌شود.

گزینه «۴»: توجه داشته باشید در مرحله‌ای از چرخه کربس که مولکول پنچ کربنیه به چهارکربنیه تبدیل می‌شود نیز می‌توان تولید حامل الکترون را شاهد بود.
 (از ماهه به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۶-۶۷)

(علی سلاطینه)

مواد «الف» و «ج» صحیح هستند. بررسی همه موارد:
 (الف) در گام اول قندکافت، در هنگام تبدیل گلوكز (ترکیب شش کربنیه فاقد فسفات) به فروکتوز فسفاته، ATP مصرف می‌شود که در این هنگام پیوند اشتراکی بین گروه‌های فسفات شکسته می‌شود. در سایر گام‌ها مصرف مولکول شش کربنیه فاقد فسفات مشاهده نمی‌شود.

(ب) در گام سوم قندکافت، قندکافته دچار اکسایش شده و درنتیجه آن NADH حاصل می‌شود که نوعی حامل الکترونی است. توجه داشته باشید علاوه بر هیدروژنی که در نماد نوشترای این حامل مشاهده می‌شود، در ساختار این مولکول اتم‌های هیدروژن دیگری نیز شرکت دارند، بنابراین لفظ «واجد یک اتم هیدروژن» سبب نادرستی این مورد شده است.

(ج) در گام اول قندکافت به منظور تأمین انرژی فعال‌سازی فرایند، تجزیه ATP صورت می‌گیرد که با مصرف مولکول آب همراه است. همچنین در این گام، فروکتوز فسفاته حاصل شده که نایاپیدارترین مولکول حاصل طی فرایند قندکافت بوده و به همین خاطر نیز به دو قندکافته شکسته می‌شود تا پایداری بیشتری حاصل شود.

(د) در گام سوم قندکافت، NAD⁺ مصرف شده که واجد دو فسفات است. همچنین NADH تولید شده که واجد بیش از سه اتم کرbin است. همچنین در گام چهارم قندکافته نیز ADP مصرف شده که واجد دو فسفات بوده و ATP تولید می‌شود که

گزینه ۱۰: پمپ‌ها و ناقل غیرپیمی اول در تماس با هر دو لایه غشای درونی و ناقل غیرپیمی دوم نیز تها در تماس با بخش خارجی غشای درونی است. بنابراین این مورد در ارتباط با هیچ یک صادق نیست.

گزینه ۱۱: پروتئین‌های پمپی زنجیره پروتون را به فضای بین دو غشا پمپ می‌کنند. لفظ «انتشار» سبب شده این گزینه درباره هیچ جزئی صحیح نیاشد.

گزینه ۱۲: جایگاه فعال مختص پروتئین‌های آنزیمی است. تها ناقلین اول و دوم (به دلیل اکسایش حامل) و ناقل پنجم (به دلیل کاهش اکسیژن) واحد فعالیت آنزیمی هستند.

(از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

(مهندسی ماهری)

۱۳- گزینه «۳»

تخمیری که درون ماهیچه‌های اسکلتی می‌تواند رخ بدده تخمیر لاكتیکی بوده و تخمیری که در ورآمدن نان نقش دارد تخمیر الکلی می‌باشد. هردو تخمیر واجد قندکافت بوده و در گام اول قندکافت مولکول **ADP** حاصل شده که واحد خاصیت آسیدی بوده (نوكلوتیدها خاصیت آسیدی دارند). در این گام فروکتوز فسفاته که واحد دو فسفات است حاصل می‌شود. (در صورتی که اولین ساختار آسیدی را اسید فسفاته درنظر بگیرید نیز پاسخ همین گزینه است چراکه در گام سه قندکافت **NADH** حاصل شده که مولکولی دوفسفاته است.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱۳: فرایند تخمیر درون سیتوپلاسم یاخته رخ می‌دهد و در هیچ نوع تخمیری مولکول پیرووات وارد راکیزه نمی‌شود.

گزینه ۱۴: در هردو تخمیر ابتدا در گام چهارم قندکافت مولکول **ATP** و درنتیجه مولکول آب حاصل شده که سبب کاهش فشار اسمزی مایع سیتوپلاسمی می‌شود و سپس اکسایش **NADH** صورت می‌گیرد. منتها توجه داشته باشید مولکول‌هایی از

قبلی **NADH** حامل الکترونی هستند، نه ناقل الکترون.

گزینه ۱۵: در تخمیر لاكتیکی، لاكتات و در تخمیر الکلی، الکل حاصل شده که هردو به سبب ایجاد آسیب بافتی به نوعی توانایی تحریک گیرنده‌های درد را با بازگردان کانال‌های دریچه‌دار ساختار این گیرنده‌های حس پیکری دارند.

(از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

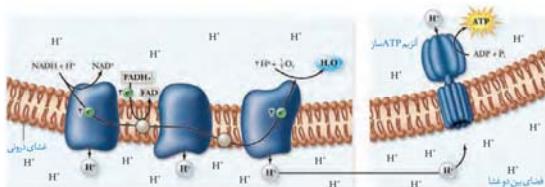
(علم سلابقه)

۱۴- گزینه «۱»

با تطابق برآمدگی‌ها و فورفتگی‌های دو پمپ مرسوم در سؤال با شکل زیر، می‌توان دریافت مولکول (۴) همان پمپ سوم الکترون (ناقل پنجم) و مولکول (۳) همان پمپ دوم الکترون (ناقل سوم) است، و بنابراین فضای (۱) فضای بین دو غشا و فضای (۲)

فضای داخلی میتوکندری است.

مطابق شکل بهوضوح مشخص است که فاصله ناقل الکترونی چهارم (ناقل غیرپیمی) دوم از پمپ دوم (ناقل سوم یا همان مولکول (۳)) نسبت به پمپ سوم (ناقل پنجم) یا همان مولکول (۴) کمتر است.

نمی‌شود. همچنین در اکسایش پیرووات نیز مولکول دو کربنی دچار اکسایش می‌شود.

(زیرا یک کربن پیرووات در ابتدای این فرایند با آزادسازی **CO2** از دست می‌رود) (از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴ و ۷۵)

۱۰- گزینه «۳»

طی رخداد چرخه کربس، دو مولکول **H** و **NADH2** حاصل شده که هردو نیز دوفسفاته می‌باشند. چه در یوکاریوت‌ها (در مجاورت دنای حلقوی راکیزه) و چه در پروکاریوت‌ها (در مجاورت دنای حلقوی اصلی یاخته) چرخه کربس در مجاورت دنای حلقوی رخ می‌دهد. دنای حلقوی برخلاف دنای خطی، واحد تعداد پیوندهای فسفودی استر برابری با تعداد نوکلوتیدها است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در فرایند اکسایش پیرووات، به منظور تولید بنیان استیل لازم است ابتدا **CO2** و **SepS NADH** آزاد گردد.

(۲) در قندکافت، در فاصله تجزیه گلوکز تا تولید قندهای سه کربنی تکفسفاته، انتقال الکترون رخ نمی‌دهد.

(۴) اگرچه این گزینه در ارتباط با یوکاریوت‌ها صحیح است، چراکه پیرووات حاصل از قندکافت طی فرایند انتقال فعال وارد راکیزه می‌شود، منتها پروکاریوت‌ها قادر راکیزه می‌باشند.

(از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹)

۱۱- گزینه «۲»

تأمین انرژی زیستی در شرایط کمبود یا نبود اکسیژن به صورت تخمیر صورت می‌گیرد. تخمیر به دو صورت الکلی و لاكتیکی در کتاب درسی مطرح شده است. در تخمیر لاكتیکی پیرووات در تلهای ماهیچه‌ای کاهش می‌باشد. ترکیب نهایی تخمیر لاكتیکی (لاتکات) سه کربنی می‌باشد. ترکیب نهایی ایجادشده در فرایند قندکافت نیز پیرووات است که سه اتم کربن دارد. ترکیب نهایی تخمیر الکلی (اتانول) دو کربنی می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تخمیر الکلی در ورآمدن خمیر نان مؤثر است. طی اکسایش حامل الکترونی در آن **NAD+** تولید می‌گردد. هر دو ترکیب، دارای کربن هستند. در تخمیر

لاكتیکی نیز طی اکسایش حامل الکترون دو ترکیب کربن دار لاتکات و تولید می‌شود.

(۳) اولین مولکول آزاد شده طی اکسایش پیرووات کربن دی اکسید می‌باشد. هر دو نوع تخمیر در گیاهان انجام می‌گیرند.

(۴) تخمیر لاكتیکی در تولید خیارشور مؤثر است. بخش دوم درباره فرایند گلیکولیز است که برای هر دو صادق می‌باشد.

(از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۲- گزینه «۳»

زنجبیره انتقال الکترون از مولکول‌هایی تشکیل شده است که در غشای درونی راکیزه قرار دارند و می‌توانند الکترون بگیرند یا از دست دهند. از آنجا که این مولکول‌ها پروتئینی هستند، بنابراین می‌توان پیوندهای گوناگون اشتراکی و هیدروژنی و یونی را در ساختار آنها مشاهده کرد.

ج) عوامل بیماری‌زا و موادی مانند نیکوتین، کوکائین و الکل نیز می‌توانند از جفت و سیاهه‌گ بند ناف عبور کنند و روی رشد و نمو جنبین تأثیر سوء بگذارند. دقت کنید که در ساختار بدنانف یک سیاهه‌گ دیده می‌شود، نه سیاهه‌گ‌ها.

(د) الکل می‌تواند با اثر بر بنداره انتهای مری (نه ابتدای معده) منجر به انقباضات ناکافی آن شود. بنابراین اسید معده می‌تواند به مری بازگردد و به مخاط مری آسیب بزند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۱۱۰ و ۱۱۱) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۵)

۱۷- گزینه «۳»

گزینه «۳» برخلاف سایر گزینه‌ها، به درستی ذکر شده است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در طی قندکافت مصرف اکسیژن و تولید کربن‌دی‌اکسید نداریم. پس به طور کلی قندکافت نمی‌تواند به صورت مستقیم باعث تغییر در فعالیت آنزیم کربنیک-انیدراز موجود در گوچه‌های قرمز خون شود. البته باید توجه داشته باشید که هر واکنشی که با مصرف آب همراه است (مانند واکنش تولید کربنیک‌اسید در گوچه قرمز توسط آنزیم کربنیک‌انیدراز) الزاماً هیدرولیز نیست؛ بنابراین این گزینه نادرست است.

گزینه «۲»: قندکافت اولین مرحله از تنفس یاخته‌ای در یک یاخته هوازی است که به صورت بی‌هوایی و در فضای سیتوپلاسم رخ می‌دهد. منبع فسفات‌های اضافه شده به قند سه‌کربنیه تک‌فسفاته از فسفات‌های آزاد سیتوپلاسم است، نه ATP. بنابراین این گزینه نیز نادرست است.

گزینه «۳»: کربن‌دی‌اکسید حاصل از اکسایش پیرووات اولین کربن‌دی‌اکسید آزاد شده در طی فرایند تنفس یاخته‌ای هوازی است، نه کربن‌دی‌اکسید آزاد شده از مولکول شش کربنیه فاقد فسفات در چرخه کربس. بنابراین این گزینه برخلاف سه گزینه دیگر، درست است.

گزینه «۴»: آنزیم ATP ساز در غشای داخلی میتوکندری قرار دارد. غشای داخلی میتوکندری دارای چین‌خوردگی‌های متعددی می‌باشد؛ ولی باید دقت داشت ATP به عنوان منبع ارزی رایج در دسترس یاخته معرفی می‌شود، نه سوخت رایج یاخته.

سوخت رایج یاخته، تعبیری از گلوكز است؛ بنابراین این گزینه نادرست است.

(از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۱۸- گزینه «۱»

پیرووات در راکیزه یک کربن‌دی‌اکسید از دست می‌دهد و به بنیان استیل تبدیل می‌شود. استیل با اتصال به مولکولی به نام کواآنژیم A، استیل کواآنژیم A را تشکیل می‌دهد. در این واکنش NADH نیز به وجود می‌آید. آنزیم‌های بسیاری در این فرایند دخیل هستند و اکسیژن مصرف نمی‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: آزاد شدن کربن‌دی‌اکسید از مولکول پیرووات وارد شده به درون میتوکندری، پیش از اکسایش مولکول دوکربنیه حاصل و آزاد شدن NADH صورت می‌گیرد.

گزینه «۳»: NAD⁺ موجب تداوم گلیکولیز درون ماده زمینه‌ای سیتوپلاسم می‌شود. این ماده در طی اکسایش پیرووات مصرف می‌شود.

گزینه «۴»: پس از اکسایش ترکیب حاصل از پیرووات، با افزوده شدن یک مولکول کواآنژیم A، تشکیل استیل کواآنژیم A کامل می‌شود.

(از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: پذیرنده نهایی الکترون در تنفس هوازی، مولکول اکسیژن است که با دریافت الکترون درنهایت سبب ایجاد مولکول آب در فضای داخلی راکیزه می‌شود.

فضای داخلی راکیزه طبق شکل، فضای (۲) است، نه (۱).

گزینه «۳»: در مسیر انتهای تنفسه، الکترون‌ها از بخش برحسبه و برآمدۀ پمپ (۴) عبور می‌کنند، نه (۳).

گزینه «۴»: اگرچه فضای (۲) فضای داخلی راکیزه است، منتظر باید توجه داشت رنای پیک مربوط به پروتئین‌هایی که ژن سازنده آنها درون هسته قرار داشته و در راکیزه فعالیت دارند، توسط رناتن‌های آزاد سیتوپلاسمی ترجمه شده، نه اینکه رنای پیک وارد راکیزه شده و در آنجا ترجمه شود.

(از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی، صفحه ۷۷)

۱۵- گزینه «۱»

مدانظر آنزیم تجزیه‌کننده کراتین فسفات است که توانایی تولید ATP در سطح پیش‌ماده را دارد. در فرایند تولید ATP در سطح پیش‌ماده توسعه این آنزیم، ابتدا پیوند بین فسفات و کراتین در مولکول کراتین فسفات شکسته شده و سپس این فسفات به ADP وصل می‌شود. در نتیجه این دو فرایند، مولکول آب هم تولید و هم مصرف می‌شود و در مجموع تعداد آن در سیتوپلاسم تغییری نمی‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: توجه داشته باشید شکل بخشی از پیش‌ماده با شکل جایگاه فعل مرتبط در آنزیم، مکمل است، نه مشابه.

گزینه «۳»: همان‌طور که در شکل ۳ فصل ۵ کتاب زیست ۳ مشاهده می‌کنید، این آنزیم، سه جایگاه ویژه برای اتصال به گروه‌های فسفات دارد. دو تا از این جایگاه‌ها برای اتصال به فسفات‌های مولکول ADP بوده و جایگاه دیگر، محل قرارگیری گروه فسفات مولکول کراتین فسفات می‌باشد. فاصله این سه جایگاه با یکدیگر برای نبوده و متفاوت است.

گزینه «۴»: توجه داشته باشید پیش‌ماده مورد استفاده این آنزیم، کراتین فسفات است، نه کراتین.

(از ماره به انرژی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۶۵ و ۶۴)

۱۶- گزینه «۴»

مطالعات نشان می‌دهد که الکل سرعت تشکیل رادیکال‌های آزاد از اکسیژن را افزایش می‌دهد و مانع از عملکرد راکیزه در جهت کاهش آن می‌شود. به همین دلیل در اختلال عملکرد کبد نقش دارد.

بررسی همه موارد:

(الف) الکل در دستگاه گوارش به سرعت جذب می‌شود. این ترکیب از غشای یاخته‌های عصبی بخش‌های مختلف مغز عبور کرده و فعالیت آن‌ها را مختل می‌کند. همچنین با اثر بر ناقل‌های عصبی مهاری و تحریکی مانند دوپامین می‌تواند سرعت واکنش فرد به محرك‌های محیطی را افزایش (نه کاهش) دهد.

(ب) نوشیدنی‌های الکلی و دخانیات با جلوگیری از رسوب کلسیم در استخوان‌ها (نه تجزیه کلسیم از ماده زمینه‌ای) در کاهش تراکم آن‌ها و بروز پوکی استخوان نقش دارند. در پوکی استخوان (نوعی بافت پیوندی) انداره حفرات بافت استخوانی افزایش می‌باید.

(علی بزرگ)

«٢٢ - گزینه ۳»

ابتدا می‌توان بسامد موج را به دست آورد:

$$f = \frac{n}{t} = \frac{90}{60} = \frac{3}{2} \text{ Hz}$$

می‌دانیم فاصله یک قله تا دره مجاورش برابر نصف طول موج است. لذا می‌توان نوشت:

$$\frac{\lambda}{2} = 15 \Rightarrow \lambda = 30 \text{ cm} = 0.3 \text{ m}$$

$$\Rightarrow \lambda = \frac{v}{f} \Rightarrow v = \lambda f = 0.3 \times \frac{3}{2} = \frac{9}{20} = 0.45 \text{ m/s}$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۴)

(ممدرساً سیفی)

«۱۹ - گزینه ۴»

در چرخه کربس انواعی از ترکیبات چهارکربنی دیده می‌شود که فقط ترکیب چهارکربنی نهایی چرخه می‌تواند چرخه را شروع کند و با استیل کوانزیم A ترکیب شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگرچه استیل کوانزیم A نوعی ماده آلی است، ولی باید دقت داشت در گام اول کربس، ضمن ترکیب استیل کوانزیم A با ترکیب چهارکربنی، کوانزیم A (نه استیل کوانزیم A) آزاد گشته و مولکول شش کربنی حاصل می‌شود.

گزینه «۲»: اگرچه در گام دوم کربس از مولکول شش کربنی یک مولکول کربن دی‌اکسید آزاد و مولکول پنج کربنی حاصل می‌شود، اما باید دقت داشت مولکول شش کربنی چرخه کربس، نوعی قند به حساب نمی‌آید، بنابراین لفظ «قند شش کربنی» برای این مولکول، مسبب نادرستی این گزینه است.

گزینه «۳»: دقت داشته باشید کربن دی‌اکسید آزادشده در چرخه کربس نوعی ماده معدنی بوده و تنها واحد یک اتم کربن است، نه اتم‌های کربن.

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۸ تا ۷۰)

(غلامرضا ممبی)

«٢٣ - گزینه ۳»

با توجه به نمودار جابه‌جایی - مکان داریم:

$$\frac{\lambda}{2} = 20 \text{ cm} \Rightarrow \lambda = 40 \text{ cm} = 0.4 \text{ m}$$

و با توجه به نمودار مکان - زمان داریم:

$$\frac{T}{2} = 0.01 \Rightarrow T = 0.02 \text{ s}$$

بنابراین خواهیم داشت:

$$\lambda = v \times T \Rightarrow 0.4 = v \times 0.02 \Rightarrow v = 20 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\Rightarrow \Delta x = vt = 20 \times 2 = 40 \text{ m}$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۴)

(ممدرساً من زاده)

«۲۰ - گزینه ۴»

تولید ATP در یاخته‌های متفاوت و متناسب با نیاز بدن فرق می‌کند. اگر در یاخته‌ای، ATP زیاد بوده و ADP کم باشد، تولید ATP در یاخته کاهش می‌یابد و اگر ATP زیاد بوده و ADP کم باشد، تولید ATP در یاخته افزایش می‌یابد. در صورت افزایش تولید ATP در طی واکنش‌های تنفس یاخته‌ای، بر میزان تولید گرما در یاخته‌ها افزوده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در صورت کاهش تولید ATP، میزان تولید کربن دی‌اکسید نیز کاهش می‌یابد و در نتیجه قطر سرخرگ‌های کوچک موجود در نزدیکی این یاخته‌ها نیز کاهش می‌یابد.

گزینه «۲»: دقت کنید که همه یاخته‌های بدن میتوکندری ندارند! (مثلًاً گوچه‌های قرمз بالغ هسته و میتوکندری ندارند).

گزینه «۳»: در صورتی که میزان گلوکز یاخته و ذخیره قندی کبد کافی نباشد، یاخته برای تولید ATP به سراغ تجزیه چربی‌ها و پروتئین‌ها می‌رود.

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۹)

(ابوالفضل شاقی)

«٢٤ - گزینه ۴»

ابتدا رابطه تندی انتشار موج عرضی را به صورت زیر می‌نویسیم و بعد ۷ را حساب می‌کنیم:

$$v = \sqrt{\frac{FL}{m}} = \sqrt{\frac{FL}{\rho AL}} = \sqrt{\frac{F}{\rho \frac{\pi D^4}{4}}} = \frac{2}{D} \sqrt{\frac{F}{\rho \pi}}$$

$$\Rightarrow v = \frac{2}{2 \times 10^{-2}} \sqrt{\frac{75}{400 \times 3}} = 100 \times \frac{5}{20} = 25 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

از روی شکل طول موج را محاسبه می‌کنیم و بعد فرکانس را به کمک رابطه

$$f = \frac{v}{\lambda} \quad \text{به دست می‌آوریم:}$$

$$\frac{\lambda}{4} = 15 \text{ cm} \Rightarrow \lambda = 20 \text{ cm} \Rightarrow f = \frac{25}{20 \times 10^{-2}} = 125 \text{ Hz}$$

برای قسمت بعدی سؤال، با توجه به جهت انتشار موج، نقطه A به سمت پایین (مرکز نوسان) و نقطه B به سمت بالا (نقطه بازگشت) حرکت می‌کند.

پس نقطه B حرکت کندشونده دارد.

(علی عاقلی)

«۲۱ - گزینه ۴»

هر ذره از محیط در هر دوره مسافتی برابر با ۴A را طی می‌کند.

مسافت طی شده ذره $\propto$ مدت زمان سپری شده

$$\frac{T}{0.68} = \frac{4 \times 15 = 60 \text{ cm}}{180 \text{ cm}} \Rightarrow 180T = 60 \times 0.6 = 36$$

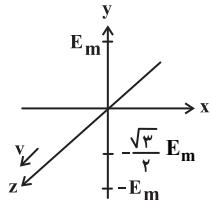
$$T = \frac{36}{180} = \frac{1}{5} \text{ s} \Rightarrow \lambda = vT \Rightarrow v = \frac{\lambda}{T} = \frac{3}{\frac{1}{5}} = 15 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۴)

فیزیک ۳

(ممدر نهاده‌ی مقدمه)

گزینه «۱» - ۲۶

با استفاده از قاعدة دست راست مشاهده می‌شود که اگر انگشتان دست را در

جهت **y** و انگشت شست دست راست را در جهت **+z** قرار دهیم کف

دست در جهت **+x** قرار می‌گیرد که جهت میدان مغناطیسی در لحظه

$$t = \frac{T}{4}$$

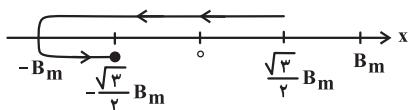
است و چون میدان الکتریکی در حال کاهش است میدان مغناطیسی

نیز در حال کاهش خواهد بود و در زمان $t' = \frac{3T}{4}$ چون به مدت

$$\frac{3T}{4} - \frac{T}{4} = \frac{T}{2}$$

از دوره گذشته است، مقدار میدان مغناطیسی برابر همین

مقدار در جهت **-x** می‌شود و مقدار آن در حال کاهش است.

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۸)

(مسام تاری)

گزینه «۳» - ۲۷

بررسی موارد:

الف) نادرست؛ میدان‌های الکتریکی و مغناطیسی همواره همگام هستند.

ب) درست، بار الکتریکی چه ساکن باشد و چه متحرک در اطراف خودش

پ) نادرست؛ بار الکتریکی ایجاد می‌کند ولی برای ایجاد میدان مغناطیسی، حتماً باید میدان الکتریکی ایجاد می‌کند ولی برای ایجاد میدان مغناطیسی، حتماً باید

متحرک باشد.

ت) نادرست؛ امواج مکانیکی برای انتشار نیاز به محیط مادی دارند.

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷)

(عبدالله فقه‌زاده)

گزینه «۳» - ۲۸

$$v = \sqrt{\frac{F}{\rho A}}$$

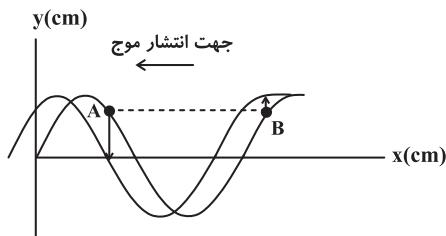
طبق رابطه:

$$\frac{v_A}{v_B} = \sqrt{\frac{F_A}{F_B} \times \frac{\rho_B}{\rho_A} \times \frac{A_B}{A_A}}$$

از طرفی در اتصال دو طناب نیروهای وارد به هم طبق قانون سوم نیوتون برابرند

(F_{یکسان}) و توسط یک چشمۀ امواج طناب‌ها به نوسان در آمدۀ‌اند (بسامد

یکسان)

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۸)

گزینه «۲» - ۲۵

(عباس اصغری)

ابتدا سرعت انتشار موج عرضی را در رسماً محاسبه می‌کنیم:

$$v = \sqrt{\frac{F}{\mu}} = \sqrt{\frac{F \cdot L}{m}} = \sqrt{\frac{F \cdot L}{\rho \cdot L \cdot A}}$$

$$v = \sqrt{\frac{F}{\rho \cdot A}} = \sqrt{\frac{10N}{8 \times 10^3 \times 2 \times 10^{-6}}} = \sqrt{\frac{10^4}{16}} = \frac{100}{4} = 25 \frac{m}{s}$$

از طرفی با توجه به این‌که طول موج از روی شکل معلوم است دوره نوسانات را محاسبه می‌کنیم.

$$\frac{3\lambda}{2} = 15 \text{ cm} \Rightarrow \lambda = 10 \text{ cm} \Rightarrow \lambda = 0.1 \text{ m}$$

$$T = \frac{\lambda}{v} = \frac{10}{25} = \frac{1}{25} \text{ s}$$

حال محاسبه می‌کنیم که بازه زمانی $t_1 + \frac{1}{100}$ چه کسری از دوره نوسان ذرات محیط است.

$$\Delta t = \frac{1}{100} \text{ s}, \quad \frac{\Delta t}{T} = \frac{\frac{1}{100}}{\frac{1}{250}} \Rightarrow \Delta t = 2.5 \text{ T}$$

در مدت زمان 2.5 T هر ذره از محیط مسافتی معادل $L = 10 \text{ A}$ را طی می‌کند. A دامنه نوسان ذرات محیط است.

$$L = 10 \times 4 \text{ cm} = 40 \text{ cm}$$

$$\Rightarrow s_{av} = \frac{L}{\Delta t} = \frac{40 \text{ cm}}{\frac{1}{100} \text{ s}} = 4000 \frac{\text{cm}}{\text{s}}$$

 S_{av} : تندی متوسط

نکته: هر نوسانگر در مدت ۱ دوره مسافتی معادل ۴ برابر دامنه نوسان و در مدت نصف دوره مسافتی معادل ۲ برابر دامنه نوسان را طی می‌کند.

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۸)

شیمی ۳

(علمی‌پژوهانی درست)

«۳۱» - گزینه ۳

زیرا مجموع درصد جرمی جامدات یونی $(\text{MgO}, \text{Na}_2\text{O}, \text{Al}_2\text{O}_3, \text{Fe}_2\text{O}_3)$ از مجموع درصد جرمی مواد دیگر $(\text{Au}, \text{H}_2\text{O}, \text{SiO}_2)$ کمتر است.
بررسی درستی گزینه «۱»:

$$\frac{50}{100} \times 13 / 32 = 6 / 66 \text{ g}$$

$100 - 6 / 66 = 93 / 35 \text{ g}$: جرم نمونه جدید

$$\% \text{SiO}_2 = \frac{46 / 2}{93 / 34} \times 100 \approx 49 / 49 \%$$

$$49 / 49 - 46 / 2 = 3 / 29 \%$$

(شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و هانگاری) (شیمی ۳، صفحه ۶۹)

(روزنه، رضوانی)

«۳۲» - گزینه ۱

بررسی عبارت‌های نادرست:
 $\text{آ}^{14}\text{Si}$ درست است.

پ) یون تک اتمی از کربن و سیلیسیم (نه همه عنصرهای گروه ۱۴) در هیچ ترکیبی شناخته نشده است. اما یون تک اتمی از عناصر دیگر گروه ۱۴ شناخته شده است؛ مثلاً Pb^{2+} .

ت) اتم‌های سیلیسیم در رأس‌های آن قرار دارند، نه اتم‌های اکسیژن.

(شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و هانگاری) (شیمی ۳، صفحه ۶۹)

(پیمان غوابوی‌مجد)

«۳۳» - گزینه ۱

تنها عبارت چهارم صحیح است.
بررسی عبارت‌های نادرست:

- شکل مدل گولوله و میله برای گرافن را نمایش می‌دهد.

- گرافن شفاف و انعطاف‌پذیر است.

- حلقه‌های گرافن به حلقة بنزن شباهت بیشتری نسبت به سیکلوهگزان دارند.

(شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و هانگاری) (شیمی ۳، صفحه ۷۰)

(فرزاد رضایی)

«۳۴» - گزینه ۲

عبارت اول و دوم نادرست است.
بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: نادرست. يخ جامدی مولکولی و سیلیس جامدی کوالانسی است.
عبارت دوم: نادرست. پیوند بین اتم‌های هیدروژن و اکسیژن در يخ می‌تواند کوالانسی یا هیدروژنی باشد.

عبارت سوم: درست. يخ دارای ساختارهای شش‌گوشاند.
عبارت چهارم: درست. يخ دارای نقطه ذوب پایین و زودگاز اما سیلیس دارای نقطه ذوب بالا و دیرگذار است.

(شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و هانگاری) (شیمی ۳، صفحه ۷۰)

$$\lambda = \frac{v}{f} \Rightarrow \frac{\lambda_A}{\lambda_B} = \frac{v_A}{v_B} = \sqrt{\frac{\rho_B \times 3A_A}{\rho_A A_A}} = \sqrt{\frac{3\rho_B}{\rho_A}}$$

$$\frac{\lambda_A}{\lambda_B} = \sqrt{\frac{3\rho_B}{\rho_A}} \Rightarrow \sqrt{\frac{\rho_B}{\rho_A}} = \frac{2}{\sqrt{3}} \Rightarrow \frac{\rho_B}{\rho_A} = \frac{4}{3}$$

(نوسان و امواج) (قیزیک ۳، صفحه‌های ۶۵ تا ۶۶)

(غاروق مردانی)

«۳۹» - گزینه ۱

$$f_1 = f_2$$

$$\lambda_2 = 2\lambda_1$$

$$F_2 = 2F_1$$

$$\frac{\lambda_2}{\lambda_1} = \frac{v_2 \times f_1}{v_1 \times f_2} \Rightarrow \frac{2\lambda_1}{\lambda_1} = \frac{v_2}{v_1} \times 1 \Rightarrow \frac{v_2}{v_1} = 2$$

$$v = \sqrt{\frac{F}{\mu}} \Rightarrow \frac{v_2}{v_1} = \sqrt{\frac{F_2 \times \mu_1}{F_1 \times \mu_2}} \Rightarrow 2 = \sqrt{\frac{2F_1}{F_1} \times \frac{\mu_1}{\mu_2}} \Rightarrow 2 = \frac{\mu_1}{\mu_2} \Rightarrow \frac{\mu_1}{\mu_2} = \frac{4}{3}$$

(نوسان و امواج) (قیزیک ۳، صفحه‌های ۶۵ تا ۶۶)

(قسام تاری)

«۳۰» - گزینه ۳

فاصله قله و دره در یک موج سینوسی مضرب فردی از نصف طول موج

$$\text{است یعنی } \frac{\lambda}{2} = (2n-1) \cdot \frac{\lambda}{2}. \text{ در این سؤال داریم:}$$

$$90 = (2n-1) \frac{\lambda}{2} \Rightarrow \lambda = \frac{180}{2n-1} (\text{cm})$$

$n = 1, 2, 3, \dots$ باید

$$\Rightarrow \begin{cases} n = 1 \Rightarrow \lambda = \frac{180}{1} = 180 \text{ cm} = 1.8 \text{ m} \\ n = 2 \Rightarrow \lambda = \frac{180}{3} = 60 \text{ cm} = 0.6 \text{ m} \\ n = 3 \Rightarrow \lambda = \frac{180}{5} = 36 \text{ cm} = 0.36 \text{ m} \\ \vdots \end{cases}$$

فاصله دو قله متوالی برابر طول موج است که طبق محاسبات بالا

مقدار از مقادیر داده شده در صورت سؤال صدق می‌کنند.

$$\lambda = 0 / 9 \text{ m} \Rightarrow 90 = \frac{180}{2n-1} \Rightarrow 2n-1 = 2 \Rightarrow n = \frac{3}{2} \times$$

$$\lambda = 0 / 3 \text{ m} \Rightarrow 30 = \frac{180}{2n-1} \Rightarrow 2n-1 = 6 \Rightarrow n = \frac{7}{2} \times$$

n باید یک عدد صحیح مثبت باشد.

(نوسان و امواج) (قیزیک ۳، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۵)

ب) درست. در SCO قرار گرفتن گوگرد به جای اکسیژن، از میزان خصلت نافلزی اتم کناری کم می‌کند و بار جزوی مثبت اتم مرکزی کاهش می‌یابد.
 پ) نادرست. شکل هندسی همچنان خطی باقی می‌ماند ولی نقشهٔ پتانسیل الکتروستاتیکی آن دچار تغییر می‌شود.
 ت) نادرست. عدد اکسایش کربن در هر دو ترکیب برابر با $+4$ است.
 ث) درست. به دلیل بیشتر بودن آنتالپی پیوند $\text{C} = \text{S}$ نسبت به آنتالپی پیوند تشکیل مولکول کاهش می‌یابد.
 (شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و مانگاری) (شیمی ۳، صفحه‌های ۷۵ تا ۷۷)

(پیمان فراموشی‌میر)

۴۰ - گزینه «۱»

عبارت‌های (ا) و (ت) صحیح‌اند.

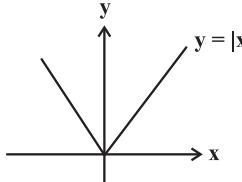
بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) NaCl یک ترکیب یونی است و از مولکول تشکیل نشده است.
 پ) C ، معروف منبع ذخیره انرژی گرمایی است.

(شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و مانگاری) (شیمی ۳، صفحه‌های ۷۸)

۴۱ - گزینه «۳»

(عازل هسینی)

۴۱ - گزینه «۳»نمودار تابع $|y| = x$ مطابق شکل زیر است:که در $x = 0$ مشتق‌های چپ و راست متناهی اما نابرابر دارد.

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۷۷ تا ۸۲)

(سعید تن آرا)

۴۲ - گزینه «۳»

$$f(x) = \sqrt[3]{x} \Rightarrow f'(x) = \frac{1}{\sqrt[3]{x^2}} \Rightarrow f'(\frac{1}{8}) = \frac{4}{3} = \sqrt[3]{\frac{64}{27}} = f(\frac{64}{27})$$

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۳)

(ظاهر (دادستانی))

۴۳ - گزینه «۴»دامنه تابع $f(x)$ بازه $[0, 4]$ است؛ زیرا:

$$4x - x^2 = x(4-x) \geq 0 \Rightarrow D_f = [0, 4]$$

تابع $f(x)$ در همسایگی چپ $x = 0$ و همسایگی راست $x = 4$ تعریف نشده‌است، بنابراین در $x = 0$ مشتق چپ و در $x = 4$ مشتق راست ندارد. پس در این نقاط $f'(x)$ تعریف نمی‌شود.

(علیرضا کلایانی (روست))

۳۵ - گزینه «۲»

بررسی موارد نادرست:

مورود دوم: سیلیس خالص به دلیل داشتن خواص نوری ویژه در ساخت منشورها و عدسی‌ها به کار می‌رود.

مورود سوم: بیش از ۹۰٪ پوسته جامد زمین را ترکیب‌های گوناگون دو عنصر اکسیژن و سیلیسیم تشکیل می‌دهند که SiO_4 فراوان ترین اکسید در این لایه از سیاره ما به شمار می‌رود.مورود چهارم: تاکنون از C_{14}Si یون تک اتمی در هیچ ترکیبی شناخته نشده است.

مورود ششم: $\text{CO}_2(s)$ یک جامد مولکولی است، یعنی شامل مولکول‌های مستقل و جدا از هم است که در هر مولکول شمار معینی اتم با پیوند اشتراکی به هم متصل شده‌اند نه این که همه اتم‌ها در یک شبکه سه بعدی به هم متصل شده باشند.

(شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و مانگاری) (شیمی ۳، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۲)

(روزبه رضوانی)

۳۶ - گزینه «۲»

سطح آنتالپی الماس از گرافیت بالاتر است، بنابراین از سوختن الماس در مقایسه با گرافیت گرمای بیشتری آزاد می‌شود.

(شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و مانگاری) (شیمی ۳، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

(محمد رضا پورچاودر)

۳۷ - گزینه «۲»

عبارت‌های اول و چهارم درست هستند.
 سیلیس ساختاری غول‌آسا و سخت دارد. اما یک جامد کووالانسی است و استفاده از عبارت «فرمول مولکولی» برای آن نادرست است.

سیلیس ماده‌ای پایدار است و کوارتز شکل خالص آن در طبیعت است.
 (شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و مانگاری) (شیمی ۳، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۲)

(هادی محمدی‌زاده)

۳۸ - گزینه «۲»بررسی عبارت‌های نادرست:
 پ) شمار اتم‌های متصل شده به هر اتم کربن در گرافیت و الماس به ترتیب برابر ۳ و ۴ است.

ت) آنتالپی پیوند میان اتم‌های الماس کمتر از گرافیت است.
 (شیمی پلوهای از هنر، زیبایی و مانگاری) (شیمی ۳، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

(روزبه رضوانی)

۳۹ - گزینه «۳»

(الف) در تبدیل CO_2 به SCO یک مولکول ناقطبی به یک مولکول قطبی تبدیل می‌شود و گشتاور دو قطبی آن افزایش می‌یابد.

(پیوایش بکلام)

گزینه «۴»

خط d' از مبدأ مختصات می‌گذرد پس معادله آن را $d': y = mx$ در نظر می‌گیریم، به سادگی نتیجه می‌شود که $g'(1) = m$ است.
 $(f-g)(1) = f(1) - g(1) = 2 \Rightarrow f(1) = m + 2$

$$\text{چون } d \text{ و } d' \text{ بر هم عمودند شیب خط } d \text{ برابر } -\frac{1}{m} \text{ است و داریم:}$$

حال از تساوی $2 = (fg)'(1) = 2m$ مقدار m را پیدا می‌کنیم:

$$(fg)'(1) = f'(1)g(1) + f(1)g'(1) = \left(-\frac{1}{m}\right)(m) + (m+2)(m) = 2 \\ \Rightarrow m^2 + 2m - 8 = (m+4)(m-2) = 0 \xrightarrow{m > 0} m = 2$$

$$\text{پس } g(1) = g'(1) = 2 \text{ و } f'(1) = -\frac{1}{2} \cdot f(1) = 4 \text{ است.}$$

$$\Rightarrow \left(\frac{f}{g}\right)(1) = \frac{f'(1)g(1) - f(1)g'(1)}{g^2(1)} = -\frac{9}{4}$$

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۳)

(نیما مهندس)

گزینه «۴»

$$g'(x) = \frac{2x}{\sqrt{2x^2 + 1}} f'(\sqrt{2x^2 + 1}) \xrightarrow{x=2} g'(2) = \frac{4}{3} f'(3) \quad (*)$$

برای محاسبه $f'(3)$ در ضابطه مربوط به $x = 1$ ، $f'(3x) = 1$ را جای‌گذاری می‌کنیم.

$$f'(3) = 2 + \frac{1}{(1)} = 3 \xrightarrow{(*)} g'(2) = 4$$

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۳)

(پاسین سپور)

گزینه «۳»

شیب خط برابر $\frac{3}{2}$ است و از آنجا که در $x = 3$ بر نمودار تابع f عمود

$$\text{است، } f'(3) = -\frac{2}{3} \text{ است. حال داریم:}$$

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x_0 + mh) - f(x_0 + nh)}{h} = (m-n)f'(x_0)$$

$$\Rightarrow \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(3+h) - f(3-2h)}{h} = 3f'(3) = -2 = a+6 \Rightarrow a = -8$$

پس معادله خط عمود $3x - 2y = -3$ است و با جای‌گذاری $x = 3$ عرض نقطه یا همان $f(3)$ برابر ۶ به دست می‌آید.

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۷۶ تا ۷۷)

به علاوه، می‌توان گفت:

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f'(x) = +\infty, \quad \lim_{x \rightarrow 4^-} f'(x) = -\infty$$

$$D_{f'} = D_f - \{0, 4\} = \{0, 4\}$$

پس داریم:

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۸)

گزینه «۴»ابتدا تابع $f \circ f$ را حساب می‌کنیم:

$$(f \circ f)(x) = \begin{cases} 1-f(x) & ; \quad f(x) < 1 \\ (f(x)-1)^2 + 1 & ; \quad f(x) \geq 1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow (f \circ f)(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & ; \quad x \leq 0 \\ x & ; \quad 0 < x < 1 \\ (x-1)^2 + 1 & ; \quad x \geq 1 \end{cases}$$

تابع $f \circ f$ در $x = 0$ نایپوسته و در $x = 1$ مشتق‌های چپ و راست نابرابر دارد، پس این تابع ۲ نقطه مشتق‌نایپذیر دارد. مجموعه نقاط مشتق‌نایپذیر توابع داده شده در گزینه‌ها به ترتیب $\{0, 1, 4\}$ و $\{-4, 0, 1, 4\}$ است، پس تابع $f \circ f$ و تابع گزینه «۴» در تعداد نقاط مشتق‌نایپذیر یکسان هستند.

گزینه «۳»

تابع به ازای ریشه‌ی ساده‌ی $x = 0$ مشتق‌نایپذیر است، $a = 0$ و از آنجا:

$$f'_-(0) = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{\sqrt{1+|x|} - 1}{x} \\ = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{\sqrt{1-x} - 1}{x} \stackrel{0}{=} \frac{0}{0} \quad (\text{حد ابهام دارد})$$

صورت و مخرج را در مزدوج صورت ضرب می‌کنیم:

$$= \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1-x-1}{x(\sqrt{1-x}+1)} = \frac{-1}{2}$$

$$f'_+(0) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\sqrt{1+|x|} - 1}{x}$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\sqrt{1+x} - 1}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1+x-1}{x(\sqrt{1+x}+1)} = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow f'_+(0) - f'_-(0) = \frac{1}{2} - \left(-\frac{1}{2}\right) = 1$$

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۸)

«۴۹» - گزینه

(عباس فسروکری)

نمودار تابع $y = x^3$ وارون خود را در $\{ -1, 0, 1 \}$ قطعمی‌کند. اما با توجه به ضابطه تابع $f(x) = x^3$ مدنظر است: زیرا $x = -1$ در دامنه تابع قرار ندارد و همچنین تابع در $x = 0$ مشتق

ندارد.

$$\begin{aligned} f'(x_0) &= f'(1) = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 + \sqrt{x} - 2}{x - 1} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 - 1}{x - 1} + \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{x} - 1}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1} (x+1) + \lim_{x \rightarrow 1} \frac{1}{\sqrt{x} + 1} \\ &\Rightarrow f'(1) = 2 + \frac{1}{2} = \frac{5}{2} \end{aligned}$$

يعنى خط مماس، خطی است که با شیب $\frac{5}{2}$ از نقطه $(1, 1)$ می‌گذرد:

$$\Rightarrow y = \frac{5}{2}x - \frac{3}{2}$$

عرض از مبدأ این خط برابر $-\frac{3}{2}$ است.

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۳)

«۵۰» - گزینه

(کتاب آن)

$$\text{[۱، ۵]} : \text{آهنگ متوسط تغییر در بازه‌ی } [1, 5]$$

$$= \frac{P(5) - P(1)}{5 - 1} = \frac{(2500 + 50 \times 5^2) - (2500 + 50 \times 1)}{4} = \frac{50(25 - 1)}{4}$$

$$= 50 \times 6 = 300$$

$$t = 2 : \text{آهنگ لحظه‌ای تغییر در } 2$$

$$\xrightarrow{t=2} P'(2) = 200$$

$$\Rightarrow 300 - 200 = 100$$

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۹۳ تا ۱۰۰)